

Військовий стан посилив вплив дестабілізуючих чинників, який відчув страховий ринок під час пандемії. Загальна економічна криза та підвищення ступеня непрогнозованості зовнішнього середовища стали викликом для страхового ринку України.

Страховий бізнес та його розвиток тісно пов'язаний із рівнем соціально-економічного розвитку країни. В умовах економічного спаду в Україні, розвиток саме інноваційного бізнесу є одним із ключових факторів подолання стагнації та кризових проявів вітчизняної економіки. Інноваційний підхід у вітчизняному страхуванні на сьогодні є безальтернативною умовою виживання страхового бізнесу в умовах відкритого міжнародного страхового ринку. Вектором інноваційного розвитку для більшості суб'єктів страхового ринку повинен стати InsurTech, що підвищує актуальність та затребуваність наукових досліджень та розробок у цьому напрямку.

Список використаних джерел:

1. Blockchain. The internet revolutionised the way we exchange information. Blockchain is revolutionising the way we transact. [Electron resource]. – Access at: <https://www.pwc.co.uk/blockchain>; 2. Волосович С. Домінанти технологічних інновацій у фінансовій сфері//Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33(1). С.15-22.

**Заславська О. І., канд. екон. наук, доцент
Ужгородський національний університет, Україна**

«Зелене» банківництво як чинник кліматичної стійкості

Не всі інновації стосуються технологій. Іноді суб'єктам господарювання достатньо переглянути свої пріоритети щодо реалізації бізнес-процесів. Зокрема, це стосується «зеленого» банківництва – нової тенденції, згідно з якою банки змінюють свої стратегії та діяльність, зосереджуючись на екологічно чистих технологіях і напрямках розміщення коштів [1].

Ця досить нова банківська філософія основана на усвідомленні зв'язку між поведінкою витрат і тим, як вони впливають на навколишнє середовище. Нині людство, як ніколи, усвідомлює цей зв'язок, що підтверджують статистичні дослідження. Зокрема, за даними американського дослідницького центру Pew Research близько 80 % споживачів готові змінити стиль життя, аби зменшити свій вплив на навколишнє середовище [2].

Гроші створюють суспільство, у якому ми живемо. Тому все зводиться до вибору, де зберігати гроші та куди їх вкладати. До прикладу, банк, маючи достатньо ресурсів для кредитно-інвестиційної діяльності вирішує між фінансуванням вугільної фабрики, що використовує інтенсивне використання палива, або вітрової електростанції з використанням чистої енергії. У свою чергу споживачі, витрачаючи гроші, також здатні приймати рішення щодо придбання більш безпечних для клімату товарів домашнього вжитку. Саме зміни у

сприйнятті споживачів є важливим кроком у боротьбі зі зміною клімату. Вплив на поведінку домогосподарств може кардинально переломити хід боротьби із глобальним потеплінням.

Стратегія «зеленого» банківництва має два основні аспекти.

Перший – це внутрішній екологічний аудит. На практиці цей підхід призводить до того, що банки вивчають варіанти зменшення свого впливу на навколишнє середовище за допомогою внутрішніх операційних змін, таких як перехід на відновлювані джерела енергії чи електронний документообіг.

Другий аспект екологічної банківської стратегії зосереджений на клієнтоорієнтованості. Одна справа – змінити бачення розвитку банку на рівні компанії, але здійснити вплив на клієнтів та переконати їх у необхідності свідомої зміни стилю життя – це зовсім інший масштаб роботи. Але ефект, який він матиме, може бути одним із найпотужніших інструментів для боротьби зі зміною клімату.

Банкам необхідно переосмислити роль, яку вони відіграють у житті своїх клієнтів. Банки не повинні бути тільки продавцями, посередниками на фінансовому ринку, вони повинні стати активаторами, лідерами думок, пропонуючи комплексний «зелений» ланцюжок створення вартості.

Основою цього ланцюга є прозорість:

1. Досягнення прозорості, надаючи клієнтам можливість обчислювати вплив на навколишнє середовище, для кожної транзакції, яку вони здійснюють.
2. Реалізація освітніх програми з фінансової та екологічної грамотності, щоб спонукати клієнтів до більш екологічних звичок витратити гроші.
3. Спрощення доступу до фінансових продуктів та послуг, які є «еко-дружніми».
4. Запровадження системи винагород клієнтам за зміни у їхніх фінансових та споживчих звичках через відповідні програми лояльності [4].

В Україні трансформація банківської справи та її орієнтація на екологічність розпочалася відносно недавно. Вагомий вплив на ці процеси здійснила Міжнародна фінансова корпорація (МФК), яка є однією з установ групи Світового банку. Активізація «зеленого» банківництва під егідою МФК найближчими роками буде реалізована через співпрацю з Національним банком України у рамках удосконалення законодавчих норм, а саме: розробки стратегій НБУ щодо «зеленого» та сталого фінансування; розробки стандартів сталого та «зеленого» фінансування в Україні; розбудови спроможності НБУ щодо включення аспектів Екологічного, соціального та корпоративного управління (ESG) до нормативно-правових актів про корпоративне управління у вітчизняних банках; розробки вимог щодо управління екологічними та соціальними ризиками у банках; обміну знаннями і розбудови спроможності НБУ; здійснення заходів із підвищення обізнаності для установ, що є об'єктами регулювання з боку НБУ [5].

Впровадження принципів екологічності на рівні законодавства та реалізація їх у діяльність установ різних галузей економіки є вкрай важливим глобальним завданням сьогодення. Зокрема, статистика останніх п'яти років показала, що тільки 60 найбільших приватних банків світу спрямували 3,8 трлн.

дол. США на проекти, пов'язані із видобутком вугілля, нафти та природного газу [3]. Як відомо, розширення промисловості викопного палива ризикує поставити під загрозу досягнення цілей Паризької кліматичної угоди.

Разом із тим останніми роками активно розвивається економіка, заснована на відновлюваній енергії. Оскільки переваги кліматичної стійкості та чистої енергії стають очевидними, все більше і більше банків будуть схильні вирішувати кліматичні проблеми, а не максимізувати прибуток.

Список використаних джерел:

1. 7 game-changing innovations that will re-boot banking. 2021. URL: <https://www.thalesgroup.com/en/worldwide-digital-identity-and-security/bank-payment/magazine/7-game-changing-innovations-will-re> (дата звернення 11.10.2022 р.); 2. Bell J., Poushter J., Fagan M., Huang C. In Response to Climate Change, Citizens in Advanced Economies Are Willing To Alter How They Live and Work. 2021. URL: <https://www.pewresearch.org/global/2021/09/14/in-response-to-climate-change-citizens-in-advanced-economies-are-willing-to-alter-how-they-live-and-work> (дата звернення 11.10.2022 р.); 3. Engelen N. Curious About Green Banking? n.d. URL: <https://makechange.aspiration.com/green-banking/> (дата звернення 11.10.2022 р.); 4. Honzik M. The Green Banking Guide. 2022. URL: <https://ecolytiq.com/blog-the-green-banking-guide> (дата звернення 11.10.2022 р.); 5. НБУ та IFC будуть спільно розвивати «Зелене фінансування». 2021. URL: <https://finbalance.com.ua/news/nbu-ta-ifc-budut-spilno-rozvivati-zelene-finansuvannya> (дата звернення 11.10.2022 р.).

**Кравченко О.М., д-р екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Наскрізна змістова лінія «Підприємливість і фінансова грамотність» як складова сучасного економічного простору

Актуальність проблеми, щодо розуміння змісту категорії «фінансової грамотності» сучасними представниками держави, бізнесу та суспільства, полягає в тому, що результатом рівня такої обізнаності є загальний рівень добробуту (людини, родини, території, країни, людства). Першоджерелом знань середньостатистичної людини про «фінансову грамотність» є задачки з математики у початковій школі.

Водночас, в умовах ринку поряд з фінансовою грамотністю набуває важливості формування підприємницької компетентності починаючи зі школяра закінчуючи представниками всіх суб'єктів господарювання. Особливо в сучасних умовах розвитку світу, зокрема України. Характерними ознаками економічного простору сьогодення є, по-перше, значна динамічність стану розвитку (розвитку – як зміни певних характеристик, не завжди позитивних для світу) суб'єктів господарської діяльності в умовах цифрової економіки; по-друге, перманентність трендів розвитку суспільства в умовах глобалізації економіки; по-третє, суттєва зміна державної податкова політики і системи податків,